

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Vergeordningen

Pårørendeskolen
04. September 2018

v/ rådgiver Ingeborg Lunde,
Fylkesmannen i Oslo og Akershus,
vergemålsavdelingen

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Hva skal jeg snakke om?

- Regelverket
- Opprettelse av vergemål
- Vergerollen
- Private alternativer til vergemål
- Aktuelle problemstillinger

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Vergemålslovgivningens formål

«Vergemålslovgivningens formål er å oppstille regler til vern for person som på ulike måter- og i ulik grad- ikke er i stand til alene å sørge for sine interesser på det økonomiske og/eller personlige området»

- Formålet bak de nye bestemmelsene er å kunne skreddersy vergemålet etter den enkeltes behov – det minste middels prinsipp
- Vergens mandat tilpasses og vil kunne omfatte både personlige og økonomiske forhold

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Personer som ikke kan ivareta egne interesser

- En sårbar gruppe som lett kan utnytted, eller utfører handlinger som man ikke ville gjort ellers.
- Dersom man ikke er samtykkekompetent vil man ikke kunne skrive fullmakt til andre.
- Ofte vanskelig å omgjøre og bevise ugyldige disposisjoner i etterkant. Viktig at man får hjelp så tidlig som mulig.

Vergehaver = Ikke en adelig, men person med verge

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

- Over 1,2 millioner innbyggere. Sterkt økende antall vergemål, i dag ca 12 500. Forvalter ca. 5,5 milliarder kr på vegne av personer under vergemål
- Ca. 120 faste verger og 50 advokater har tilsammen ca. 3500 vergeoppdrag
- Norges største kompetansemiljø innenfor vergemål med 44 ansatte, hvorav 26 jurister
- Også ansvarlig for enslig mindreårige asylsøkere som kommer til Norge

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Lovverket

- Vergemålslov av 26. mars 2010 nr. 9 (erstatte umyndiggjøringsloven (1898) og vergemålsloven (1927))
- Bestemmelser i utlendingsloven om representantordning for enslig mindreårige asylsøkere (EMA)

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

- Verge - definisjon
- En som representerer en annen person som selv er ute av stand til å gjøre det.
 - Foreldre for barn.
 - En oppnevnt voksen person for en annen voksen.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

- **Vilkår for å få oppnevnt verge**
- **Medisinsk vilkår.**
- **Behov**
- **Samtykke**

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Medisinsk vilkår

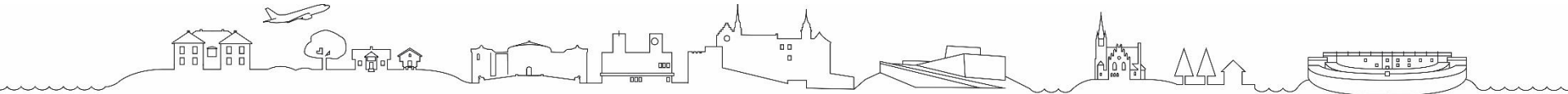
- Forskjellige former for demenssykdom
- Forskjellige former for sinnslidelse.
- Psykisk utviklingshemming.
- Spillavhengighet
- Rusmiddelavhengighet
- Alvorlig svekket helbred.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

- Medisinsk vilkår må dokumenteres ved
legeerklæring
- Fastlege
- Sykehuslege
- Institusjonslege

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

- Behov for verge

- Behov oppstår når ingen andre kan gi tilfredsstillende bistand.
 - Familie
 - Offentlige ordninger
 - Sosialt nettverk.
 - Ny tilgang i nettbank. Salg av bolig

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Samtykke

- Vergeordningen er en frivillig ordning.
 - Den som skal ha verge må være enig i det.
- Unntak.
 - Vilkåret gjelder ikke hvis man av medisinske grunner ikke forstår hva vergeordningen innebærer.
 - Manglende samtykkekompetanse.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Hvem som kan bli verge.

- Personen må være egnet.
 - Tidligere; «skikket og vederheftig»
- Familie
- Andre fra sosialt nettverk
- Profesjonelle verger
 - Fast sats eller kr 400,-/time
 - Klienten betaler, subsidiært Staten
- Advokater.
 - Kr 945/time
 - Klienten betaler, subsidiært Staten.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Vergerollen

Vergen skal:

- Ivareta interessene til den som man er verge for innenfor det mandat man har fått fra Fylkesmannen
- Høre hva den man er verge for mener, før det treffes større beslutninger, og der det ellers er naturlig
- Vergen kan ikke handle i strid med den vergetrengendes vilje, med mindre handleevnen er fratatt eller personen ikke er i stand til å forstå

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

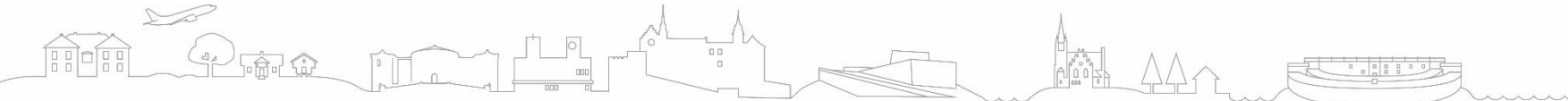
- **Nærmere om ektefelle som verge**
- Ikke underlagt samme kontroll som andre verger.
- Må ha godkjenning hvis fast eiendom skal belånes eller selges.
- Ingen regnskapsplikt
- Ingen forvaltningsplikt for Fylkesmannen.

Vergens oppgaver

- Ivareta personens økonomiske interesser.
 - Motta inntekt, betaler regninger osv. Skatt og selvangivelse.
- Ivareta andre juridiske interesser.
 - Søke på offentlige velferdsgoder.
 - ✓ F.eks. omsorgsboliger, institusjon. hjemmetjenester.
- Ivareta spesielle forhold.
 - Selge fast eiendom.
 - Arveoppgjør.
 - Nabosaker
 - M.M.
- Skal ikke utføre omsorgsoppgaver, praktiske oppgaver o.l.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Taushetsplikt for verger

Vergen plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han eller hun får vite som ledd i vergeoppdraget om noens personlige forhold

Ikke taushetsbelagt

- at noen er under vergemål, hvem som er verge, samt rammen for vergemålet
- overfor nærstående når klienten selv ikke kan uttrykke seg. Dette fritaket gjelder kun når det må antas å være etter klientens eget ønske

Taushetsplikten gjelder også etter at vergeoppdraget er avsluttet!

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Staten Sivilrettsforvaltning
(SRF)

Fylkesmannen

Pårørende

Kommunen

Vergen

Banken

Bolig/institusjon

Person med verge

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Fylkesmannen forvaltning av penger

- Fylkesmannen forvalter midler over 2 G, ca. 180.000,-
 - Penger overføres til Fylkesmannens forvaltningsordning.
 - Dette gjelder ikke hvis samtykkekompetent person motsetter seg det.
- Forvaltningsordningen er forklart nærmere på www.vergemal.no.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Fylkesmannens kontroll

- Vergen må avgi regnskap for de midler han eller hun har disponert.
 - Bankkontoutdrag sendes fylkesmannen hvert år.
- Annen form for tilsyn.
 - Konkrete saker.
 - Meldinger fra annen offentlig myndighet, eller private/familie.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Kort om private representasjonsforhold som alternativ til vergemål

- Nytt i norsk rett
- Fremtidsfullmakt, legalfullmakt og løpende fullmaktsforhold legger til rette for utøvelse av selvbestemmelsesrett over eget privatliv for fremtidige situasjoner der man ikke lenger er i stand til å treffe beslutninger
- Erstatter offentlige inngrep for voksne personer som mister evne til selv å ivareta sine interesser
- Betyggende å selv kunne velge og samfunnsøkonomisk lønnsomt

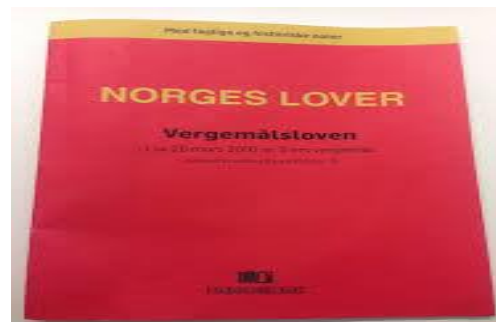

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Legalfullmakt

- Gir nærstående rett til å foreta økonomiske disposisjoner som gjelder bolig og daglig underhold
- Vilkår om at vedkommende på grunn av sinnslidelse eller alvorlig svekket helbred ikke selv kan ivareta sine økonomiske interesser
- Krever ikke skriftlig fullmakt, men følger direkte av lovens § 94

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Fremtidsfullmakt

- Et alternativ til vergemål.
- Erklæring om hvordan man vil ha ordnet sin økonomi eller andre personlige forhold når man ikke lengre er i stand til det å bestemme det selv.
 - Medisinsk diagnose.
 - Utpeke en fullmektig.
 - Vitneerklæring.

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Hvem kan opprette en fremtidsfullmakt?

- Må være over 18 år
- Ha evnen til å forstå hva en fullmakt innebærer

Hvem kan være fullmektig?

- Fullmektigen må være over 18 år
- Vedkommende må samtykke til å være fullmektig
- Fullmektigen kan ikke selv ha verge

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Hvilke krav må være oppfylt for at fremtidsfullmakten skal være gyldig?

- Skriftlig
- Signert av to vitner
- Krav til hvem som kan signere som vitner

Bør i tillegg:

- Datere fremtidsfullmakten
- Innhente en legeerklæring på at personen forstår betydningen av å opprette fremtidsfullmakt hvis begynnende kognitiv svikt

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

• Testament

- Alle over 18 år kan opprette testament.
 - Forutsatt at man er ved «sans og samling»
 - Testament er ugyldig hvis det var opprettet da testator var «sinnsjuk eller i høg grad hemma i sjelelig utvikling eller i høg grad sjelelig svekt», med mindre det sannsynliggjøres at sinnstilstanden ikke hadde påvirkning på innholdet.
 - Vitneerklæring
- Begrensning i arvelovens pliktdelsregler for livsarvinger.

Uskifte

- Gjenlevende ektefelle har rett til å sitte i uskiftet bo med avdødes slektsarvinger.
 - Unntak for førstavdødes særkullsbarn.
 - ✓ Samtykke..?
 - Unntak for testamentsarvinger.
 - ✓ Samtykke..?
- Uskifteretten opphører ved gjengifte eller inngåelse av samboerskap lengre enn to år.
- Begrensninger i gjenlevendes råderett over uskifteboet.
 - Ikke gi bort fast eiendom, større gaver, forfordeling, «fer misleg åt så buet minskar unødig».

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

- **Kontaktinformasjon:**

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Vergemålsavdelingen
Postboks 8111 Dep, 0032 Oslo

Besøk: Statens hus, Tordenskiolds gate 12, inngang Sjø siden

Telefon: 22 00 35 00

E-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no

www.vergemal.no

